

Aan de leden van de raad

Datum : 2 april 2026
Telefoon : 14 024
Onderwerp : advies verkenner

Geachte leden van de raad,

Met genoegen lever ik u mijn advies op ten behoeve van de formatie van een coalitie voor de gemeente Beuningen. Ik zeg met nadruk 'met genoegen', want ik heb al uw fracties mogen leren kennen als oprecht en openhartig. Ofschoon er voor u genoeg op het spel stond, ontstonden prettige gesprekken, waarin u uitvoerig inging op de gestelde vragen en waarin u mij meenam in uw inhoudelijke en persoonlijke drijfveren. Ik wil u bij voorbaat danken voor het ervaren vertrouwen.

Proces

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026 vond op 24 maart een openbaar duidingsdebat plaats. Tijdens deze bijeenkomst lichtten de verschillende partijen toe wat de verkiezingsuitslag voor hen betekende en werd het vervolgproces aan de hand van een formatieprotocol besproken.

De grootste fractie, Beuningen Nu en Morgen, heeft mij benaderd om de rol van verkenner op mij te nemen. Het verkenningstraject is essentieel om een helder en breed gedragen beeld te krijgen van de wensen en mogelijkheden binnen de gemeenteraad, voordat het formele formatieproces start. De verkennende gesprekken met de vertegenwoordigers van de partijen heeft plaatsgevonden in de periode van 26 maart tot en met 1 april 2026.

Ik heb op 25 maart met burgemeester Bergman gesproken en kennisgemaakt met uw griffier. Tijdens de eerste gesprekken met alle partijen heb ik telkens dezelfde vragen gesteld, die op 25 maart aan u zijn verzonden. Naast de inhoudelijke prioriteiten, is er gesproken over de gewenste samenstelling van de nieuwe coalitie en de mogelijke rol die elke partij daarin zou kunnen vervullen.

Alle gesprekken waren vertrouwelijk en hadden als doel de verkenner inzicht te geven in de overwegingen en wensen van de partijen met betrekking tot de coalitievorming.

Van alle verkennende gesprekken zijn verslagen gemaakt, die door alle fracties akkoord zijn bevonden. Dit is een belangrijke basis voor transparantie en vertrouwen in het vervolgproces. Zo wordt gewaarborgd dat de verkenningfase zorgvuldig en in goed overleg verloopt, met respect voor de diverse standpunten binnen de raad.

Na de eerste ronde gesprekken had ik weliswaar een goed beeld gekregen van uw aller inhoudelijke prioriteiten en onderlinge samenwerkingsvoorkeuren, maar het was er niet eenvoudiger op geworden. Er was op dat moment geen meerderheidscoalitie mogelijk, op basis van de voorkeuren die in ieder geval alle deelnemers aan zo'n coalitie hadden meegegeven. Partijen sloten op dat moment overigens geen andere partijen uit.

Dit leidde tot aanvullende gesprekken op afgelopen maandag, dinsdag en woensdag. Daarin heb ik met partijen gesproken waarvan de eerdere uitspraken belemmeringen vormden ten aanzien van een meerderheidscoalitie.

Op maandag sprak ik met GroenLinks-PvdA, Beuningen Nu en Morgen en het CDA. Op dinsdag sprak ik met D66 en Beuningen Nu en Morgen. En gisteren tot slot nogmaals met Beuningen Nu en Morgen.

Inhoud

In veel gesprekken werden door de fracties dezelfde inhoudelijke thema's aangedragen. Dat zijn: keuzes over windenergie na de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, de komst van voorzieningen voor asielzoekers, de renovatie van Sociaal Cultureel Centrum Lèghe Polder, woningbouw en de ontwikkeling van een zwembad. Daarbij wisselde het beeld over in welke fase deze besluitvorming zich bevindt. Daarom heb ik een gesprek gevoerd met de gemeentesecretaris, en haar verzocht om zowel inhoudelijke informatie, als informatie over de fase van het proces, alsook de bevoegdheden van raad, college en de burgemeester (als onafhankelijk bestuursorgaan) aan de formatie aan te leveren. Daartoe was zij bereid.

Advies

In mijn uiteindelijke advies heb ik inhoudelijke overeenkomsten en stabiliteit de grootste rol laten spelen. Beuningen Nu en Morgen heeft mij in het verzoek om uw verkenners te worden uitdrukkelijk te kennen gegeven dat ik als *onafhankelijk* verkenners diende op te treden. Dat heb ik zeer serieus genomen en dat heeft ertoe geleid dat ik, na de aanvankelijke onlegbare puzzel op basis van uw eigen voorkeuren, op zoek ben gegaan naar bereidheid om inhoudelijke geschillen te willen overbruggen. Die bereidheid was er in mijn ogen voldoende om een advies uit te kunnen brengen.

Ik adviseer u:

- De formatie te starten met Beuningen Nu en Morgen, het CDA en GroenLinks-PvdA.
- De eerste fase van de formatie te gebruiken voor een gedeeld beeld over de processtap waarin de grootste inhoudelijke geschilpunten zich bevinden, opdat daarover in de afspraken die erop volgen, geen onduidelijkheid kan bestaan.
- In de eerste fase tevens aandacht te schenken aan onderlinge relatie en eventuele politieke aanvaringen uit het verleden.
- De afsluiting van deze eerste fase met elkaar te bekrachtigen.
- Om met een onafhankelijk gespreksleider en schrijver te gaan werken, en de griffier te verzoeken met een voorstel hiertoe te komen.

Tot slot

Velen van u, inclusief uw voorzitter, hebben aangegeven toe te zijn aan stabiliteit. Het past niet binnen mijn opdracht om die stabiliteit voor u te organiseren of te garanderen. Maar opdat mijn

advies hopelijk bij kan dragen aan een stabiel Beunings gemeentebestuur, wil ik u graag het volgende aanreiken.

Stabiliteit is wat mij betreft een woord dat makkelijk verkeerd begrepen kan worden. Het betekent wat mij betreft niet dat de ander meegaand, inschikkelijk of laconiek moet zijn, door de ogen van diegene die het woord gebruikt. Stabiliteit is een woord dat een aanspraak doet op *onze eigen bereidheid* om ons bestuurlijk, inhoudelijk en los van oordelen over personen op te stellen. Ik meen dat de voorgestelde formatie uw beste kans is op een stabiele coalitie. Inwoners van Winssen, Ewijk, Weurt en Beuningen zijn immers uiteindelijk geïnteresseerder in de koers van hun gemeente, dan in smeuge artikelen over politiek gedoe.

Ik dank u nogmaals voor het ervaren vertrouwen, de prettige gesprekken en ik wens u alle goeds toe.

Tobias van Elferen
Verkenner